

МОДУН ЭР СОБОТОХ

1. Былыргы дьылым
2. Быстар мындаатын
3. Быдан ынараа өттүгэр,
4. Урукку дьылым
5. Охсуһуулаах уорбатын
6. Отой аннараа өттүгэр,
7. Ааспыт дьылым
8. Анысханнаах айдааннаах күнүн
9. Адьас анараа таһаатыгар,
10. Куоппут дьылым
11. Кудулбаннаах кудан өлүү уорбатын
12. Куоһаралаах хоннобор
13. Киһи аймабым
14. Кэпсэтэн билсэ илигинэ,
15. Саха аймабым
16. Сангарсан дьааһыйа илигинэ,
17. Ураанхай сахам,
18. Ураһа соннообум,
19. Уу ньамаан тыллаабым,
20. Уһаты уллунахтаабым,
21. Утарыта көрсөн,
22. Ол-бу дии илигинэ,
23. Ичээн эттээбим,
24. Куодалаах унуохтаахтарым,
25. Ойуун аймахтарым
26. Одуулаан көрө иликтэринэ,
27. Сир ийэ хотунум
28. Сирэй тиин тинилэбин саҕаттан
29. Тэнийэн-тэрбэйэн,
30. Үүнэн-үөскээн,
31. Сачарыы табам
32. Кулгаабын сарыытын
33. Тизэрэ тарпыт курдук,
34. Сарбайа үүнэн,
35. Сараадыа улаатан испитэ эбитэ үһү.
36. (Ноо!)
37. Ол курдук
38. Тонолохтоотор долгуйбат,
39. Баттыалаатар маталдьыйбат
40. Баарабай таһааланан
41. Туруу чоҕой хара буорум
42. Туоллан туругуран испит эбит.
43. Туруу чоҕой хара буорум
44. Туруу дьаанынан тулаланан,

45. Араат байгaлынан арбастанан,
46. Уолбат муоранан улабаланан [испит]
47. Сэтгэ иилээх-сабалаах,
48. Сэтгэ битгэхтээх
49. Сир ийэ-аан дойдум
50. Сити курдук үөскээн испит эбит.
51. (Нoo!)
52. Бу
53. Сир ийэ аан дойдубун
54. Силиһинэн силбиэһиннээннэр,
55. Отунан оскуомалааннар,
56. Маһынан бааччийаннар,
57. Хардан эһэ арбах хастар
58. Халын хара тыалааннар,
59. Анабы тайах арбастар
60. Адаар хара тыалааннар,
61. Аан ийэ дойдубун сол курдук
62. Айан испиттэр эбит.
63. Ол курдук
64. Охтон баранар мастаах,
65. Уолан суоруйар уулаах,
66. Хараан төннөр кэбэлээх,
67. Ханчылаан төннөр балыктаах,
68. Хагдарыйан төннөр мутукчалаах,
69. Олкураннаан төннөр сүөһүлээх,
70. Ороһулаан төрүүр киһилээх
71. Орто туруу аан ийэ дойдубун
72. Сол курдук
73. Онорон-туган испиттэр эбит.
74. (Нoo!)
75. Кистэлэнгэ биллибэт
76. Кинкиниир киэн халлааммын
77. Үллэн-тохтон түһүө диэннэр,
78. Үргэл тойонунан өһүөлээбиттэр.
79. Ыллан-хайдан түһүө диэннэр,
80. Ый тойонунан ытаһалааннар,
81. Көллөн-тохтон түһүө диэннэр,
82. Күн тойонунан көлөһөлөөннөр,
83. Тахсар күммүн
84. Далбарай чыычаабынан чаһылааннар,
85. Киирэр күммүн
86. Күөрэгэй чыычаабынан дьөһүөлдьүттээннэр,
87. Хардастыгас унуохтаахтар,
88. Хара харахтаахтар
89. Харах ыарыһах буолуохтара диэннэр,
90. Харана түүннээбиттэр эбит.

91. (Ноо!)
92. Түөрдүөн түлүрбэх көтөр төргүүлээх,
93. Борон куобах болбуоттаах
94. Боронхой харана түүннээн
95. Боруорсубуттар эбит.
96. (Ноо!)
97. Көрүлүөс күргүөм санаалаахтар,
98. Көрбүөччү харахтаахтар
99. Күн сиригэр
100. Көччүйэн үөскээтиннэр диэн,
101. Күндү күлүмнэс сырдыктаан,
102. Күнүстээбиттэр эбит.
103. (Ноо!)
104. Ол курдук
105. Абыс иилээх-сажалаах,
106. Атааннаах-мөнгүөннээх,
107. Айгырдаах-силиктээх
108. Аба бараан дойдубун
109. Аан бастаан соѳурдук
110. Айан испиттэр эбит;
111. Сэттэ иилээх-садалаах,
112. Сэттэ биттэхтээх
113. Сир ийэ аан дойдубун
114. Сэттэ сиикэй муоранан сиксиктээннэр
115. Ситэрэн-ханаран испиттэр эбит;
116. (Ноо!)
117. Тоѳус иилээх-сажалаах
118. Тоѳус биттэхтээх
119. Тоѳус тонмот муора улаѳалаах
120. Туруу чоѳой хара буорбун сол курдук
121. Туруоран испиттэр эбит.
122. (Ноо!)
123. Аан ийэ дойдубун
124. Охтон баранар мастааннар,
125. Уолан суоруйар уулааннар,
126. Оронулаан төрүүр киһилээннэр,
127. Оккураннаан төннөр сүөһүлээннэр,
128. Орто аан ийэ дойдубун
129. Айар күннэригэр
130. Күндүл салгынна
131. Көпсөлөнө оонньуур
132. Көй салгын болбуоттаах.
133. Күндү нүөлсүн түүлээх
134. Көтөр кынаттаабынан
135. Дьөһүөлдүттээбиттэр эбит.
136. Түөрт атабынан төгүллээн-чүөмчүлээн хаамар

137. Түүрт атахтаафынан
138. Төгүллээн үөскэппиттэр эбит.
139. (Нoo!)
140. Аан ийэ дойдубун
141. Аан бастаан айар күннэригэр
142. Абыс иилээх-саҕалаах
143. Атааннаах-мөнгүөннээх
144. Айгырдаах силиктээх
145. Аҕа бараан дойдубун
146. Сол курдук айбыттар эбит.
147. Маннык бэйэлээх
148. Аан ийэ дойдум
149. Улай киинигэр
150. Аан дойду кэдэйэр ситэ,
151. Дьогдойор саала буоллун диэннэр,
152. Уордаах мохсоҕолум
153. Отут хонон
154. Уоруйан-туоруйан
155. Унуоргу дьоргул хара тыатын
156. Кыайан туттубатах
157. Урсун дуолай
158. Улуу тумарык
159. Алаас олоҕурбут эбит.
160. (Нoo!)
161. Бу алаас эбэ хотуммун
162. Эргийэр киинигэр,
163. Кэдэйэр саалыгар
164. Киирэн эрэ тураммын,
165. Тизэрдэс харахпынан
166. Көрөн дьэргэлдьиттэхпинэ,
167. Тэргэн кулгаахпынан
168. Истэн сэргэлдьиттэхпинэ,
169. Арҕаа диэки өттүн
170. Эргитэ көрөн кээспитим,
171. Араҕас сылгым
172. Арҕаһын түүтүн
173. Адаарыччы туппут курдук,
174. Ардай хара тыалар
175. Арытыалаан үүнэн киирбиттэр эбит.
176. Хоту өттүн
177. Эргитэ көрөн кээспитим,
178. Куба көтөрүм
179. Хотоҕойун түүтүн
180. Холбуу туппут курдук
181. Хохудал хара тыалар
182. Хойдон үүнэн киирбиттэр эбит.

183. (Ноо!)
184. Илин өттүн
185. Эргитэ көрөн кээспитим,
186. Эрдэбэс көтөрүм
187. Түөһун түүтүн
188. Кэккэлэччи туппут курдук
189. Эргис хара тыалар*
190. Эргийэ үүнэн киирбиттэр эбит.
191. Собуруу өттүн
192. Эргитэ көрөн кээспитим,
193. Сур сылгым
194. Сургунһабын түүтүн
195. Субуруччу туппут курдук
196. Суһал хара тыалар
197. Субуруһан үүнэн киирбиттэр эбит.
198. (Ноо!)
199. Манһык бэйэлээх
200. Аан ийэ дойдубар
201. Көндөй манһаарытын аһылыктананнар,
202. Күөх отун өллөнөннөр,
203. Туох бэйэлээх
204. Хаан сүөл баайын
205. Ханһылаабыт эбитий,
206. Чинг сүөл баайын
207. Тэниппит эбитий диэн,
208. Өйдөөн-дьүүллээн көрдөхпүнэ,
209. Аһыллаһас туйахтаах,
210. Атырдыах муостаах,
211. Анахһыт Айһы Хотун айһыта
212. Ханһын сааһын аалыстаһына,
213. Хаан таммалһыр
214. Хаан-сүөл бу дойдуга
215. Ханһылаабыт эбиттэр
216. Сыһыһытын толору
217. Сырпай сизллээхтэр
218. Сырһыбыттар эбит.
219. (Ноо!)
220. Манһык бэйэлээх
221. Аан ийэ дойдубун,
222. Ханһык бэйэлээх
223. Айһылһалаах эбитий диэммин
224. Өйдөөн-дьүүллээн көрбүтүм:
225. Туруйа көтөр
226. Тохтоон тэһийэн олорботох
227. Тумара дьэллик
228. Голооннордоох эбит.

229. Куба көтөрүм
230. Тохтоон ааһар
231. Холборон манган
232. Хонуулардаах эбит.
233. Борон куобах
234. Буккулла оонньуур
235. Буодарай таас
236. Булгунньахтардаах эбит.
237. (Ноо!)
238. Эчэйбити эмтиир,
239. Өлбүтү өрүһүйэр
240. Анды сыммытынан
241. Алла таммалыыр
242. Араҕас илгэлээх
243. Аан ийэ дойдум
244. Манна буолан биэрдэ.
245. (Ноо!)
246. Дьан-дьаһах дьааһыйбатах,
247. Дьады-баалы
248. Дьаадарай манган толооннорун,
249. Тумуу сөтөл тохтооботох
250. Тумара дьэллик толооннорун
251. Арҕаа диэки өттүн
252. Эргитэ көрөн кээспитим,
253. Ханлык бэйэлээх дьоннорум
254. Ыал буоланнар,
255. Ыыр үктээннэр
256. Олороллор эбитий диэн,
257. Тизэрдэс харахпынан
258. Көрөн дьэргэлдьиппитим:
259. Куба көтөрүм түөһүн унуоҕун
260. Умсары ууран кээспитим курдук
261. Үрүн өндүрүүт дьиэлээх
262. Ыал бөҕөлөөх
263. Бу дойдуга олорор эбит.
264. (Ноо!)
265. Хайа бэйэлээх дьоннорум
266. Ыал буоланнар,
267. Ыыр үктээннэр,
268. Буруо таһаараннар
269. Олорбуттар эбитий диэн,
270. Өйдөөн-дьүүллээн көрдөхпүнэ:
271. Сир Сабыяа Баай Тойон оҕонньор диэн
272. Сабыяа Баай Хотун эмээхсин диэн
273. Ыал буоланнар,
274. Ыыр үктээннэр

275. Үйэлээх саастарыгар
276. Аҗа баһыгар аатыраннар,
277. Дойду баһыгар сураҗыраннар
278. Субу курдук олорбуттар эбит.
279. Быһаҗас тыынан,
280. Быччары көрөннөр,
281. Баай байаннар, тот тотоннор,
282. Халлааннаах танараҗа
283. Хардаҗастанан хантаннаан,
284. Былыттаах танараҗа
285. Быһахтанан быччаннаан,
286. Тоҗус үрэх баһыгар сураҗыраннар,
287. Аҗыс үрэх баһыгар аатыраннар,
288. Дойду снһэ буолан,
289. Олорбуттар эбит.
290. (Ноо! Дьэ!)
291. Ол да буоллар,
292. Кэлин астар кэрэмэстийиэр диэри,
293. Илин астар элэмэстийиэр диэри,
294. Илин тиистэрэ көтүллүөр диэри
295. Оҗо диэни төрөптөтөхтөр эбит.
296. (Сөп! Дьэ! Ноо!)
297. Кэмниэ кэнэҗэс,
298. Хомнуо хойут
299. Кэтэһэн-кэтэһэн
300. Кинигэлэрэ тардыбытын кэннэ,
301. Күүтэн, күүтэн,
302. Күүстэрэ быстыбытын кэннэ,
303. Эмээхсин дьахтар
304. Арай биир кэмнэ
305. Хат буолан хананнаабыт,
306. Буос буолан мотоннообут,
307. Ыйа кэлэн ынаннаабыт,
308. Күнэ кэлэн көдөнгөөбүт.
309. (Ноо! Буот! [Күлсэллэр])
310. Оҗонньор киһи буоллаҗына, мантан үөрэн,
311. Үллэр үйэбэр, саллар сааспар,
312. Өлөр үйэбэр, кырдыар сааспар
313. Оҗолоноору гыннаҗым диэн,
314. Үөрүүтэ-көтүүтэ өрөгөйдөөн,
315. Субу курдук олорбут эбит.
316. (Ноо! Дьэ!)
317. Эмээхсин дьахтар
318. Быһанар күнэ кэлэн быччаннаабыт,
319. Төрүүр күнэ кэлэн төртөнгөөбүт.
320. Ол сытан эрэ

321. Субу курдук диэн саналаах,
322. Сити курдук кэпсэллээх
323. Ынчыктыгы-ынырана сыппыт эбит.
324. (Ноо! Дьэ!)
325. (Сабыйа Баай Хотун:)
326. "Дьэ-һэ-һэ!
327. Айакалаах-дьойокобун,
328. Амырыын да буолар эбит.
329. Доҕорум, Сир Сабыйа Баай Тойон оҕонньорум,
330. Отто киллэрэн
331. Оттоох оронгор олордуоххун
332. Төһөлөөх буолуоҕай, доҕор,
333. Төрүүллэрэ-ууһууллара диэн,
334. Кытаанах-ынырык да буолар эбит», — диэн,
335. Ытыы-соннуу, ыллыы-туойа сыттабына,
336. Арай, эмээхсин дьахтар иһигэр:
337. "Оттонон-мастанан айгырааман", — диэн,
338. Сана иһиллибитигэр,
339. Оҕонньор киһи соһуйан, олоро түһэн баран,
340. Сүөһүтүн-аһын хаайар бүтэйэ чугас буолан,
341. Нэһиилэ онно өйөнө түспүтэ.
342. Ол кэнниттэн оҕонньор киһи,
343. Эмээхсинэ хайдах буолбутун билбэккэ
344. Сол курдук дөйөн турбут.
345. Өр турбалаата быһылаах,
346. Хойут, дьэ, өй булан,
347. Дьэтигэр ыстанан киирбитэ —
348. Эмээхсин дьахтар быһанарын быһааммыт,
349. Төрүүбүн төрөөбүт быһыылаах да,
350. Оҕо диэн ханна да суох эбит.
351. (Ноо!)
352. Ыйдананы ытыһан, кураанаҕы кууһан:
353. "Бу ханна бардаҕай,
354. Оҕо төрөөбүт буоллабына,
355. Оҕо баар буолуохтаах этэ", — диэн
356. Оҕонньор дуумай бөҕөбө түһэр.
357. Эмээхсин дьахтар:
358. "Оҕо төрөөбүтэ да, ханна да барбытын
359. Билбэппин", — диэн хоруйдаабыта
360. (Ноо!)
361. Ол кэнниттэн
362. Үлүскэннээх үрдүк манган халлаан диэкиттэн
363. Дьэс алтан күөһү түһнэри уурбут курдук
364. Кыһыл эбир түһэн кээспитин кэлин өттүттэн,
365. Үөһээнэн кыталык көтөр көтөн кэлэн,
366. Субу курдук диэн саналаах,

367. Сити курдук диэн кэпсэллээх
368. Буола сылдыбыта эбитэ үһү.
369. (Кыталык:)
370. «Дом, дом силик буоллунууй,
371. Айхалбына-дьаралык!
372. Ээй, ээй! Оой, оой!
373. Сир Сабыя Баайдыырбына Тойоммуна оҕонньор,
374. Этэрбинэ эттир нуурай тылларбын
375. Истэ баҕас кэрэхсээрий, нойонум,
376. Хантан хааннаах,
377. Туохтан туймуулаах,
378. Киһи кэлэн
379. Кэпсэл баҕас кэпсээтин диэҕийиктээн
380. Ыйыппалыыр буолларгын,
381. Үөһээ халлаан домньута
382. Айыы Дьаргыл удаҕан диэн
383. Тийгэлээн кэллим баҕас, оҕолоор!
384. Туохпуна наадалаах буолуталаан,
385. Сорук буолан тоҕоостун,
386. Ыллык муннаан тубэстин,
387. Диэҕийиктэн ыйыталыыр буоллаххына,
388. Нойонугум, төрөппүтэ оҕолоргун,
389. Үөһээ халлаан буойуттара түһэннэр,
390. Ылан илдьэн, иитэ-харайа сыталлар.
391. Тостубат унгуохтаан,
392. Тохтубат хааннардаан,
393. Силлибэтэ сирдэртэн силбэһиннээн,
394. Киһи ханнык гынаталыы
395. Оңоруохпут диэтилер.
396. Санаарҕахтаан санньыйыманг,
397. Ээй, ээй дом силик буоллунууй,
398. Оҕолоотор оҕоутун
399. Кимниир ханнык диэхэйиктээн
400. Аатгыырыга ингэрэллэр диэтэргин,
401. Босхо хара тыакаллабын
402. Моойдордоохуй баһынан куотуталыыр
403. Моҕул кугас аттардаахый
404. Модуммуна Эр Соҕотох диэҕийиктээн,
405. Аллаах атым
406. Кыайыталаан тардыталаан дьалкыппат
407. Албан дьаһах аттардаахый буолуоҕа,
408. Соноҕостой сылгыкайым
409. Соһуталаан дьулуруйбат
410. Сонун дьолуо сурахтаныа,
411. Чээй, быдан дьылларыкка
412. Быралыйар бараһаайа буоллунууй!» — диэн.
413. (Ноо!)
414. Удаҕан дьахтар,

415. Сити курдук кэпсээн баран,
416. Кыталык көтөр буолан,
417. Төттөрү көтөн күүгүнүү турбута. Flying
418. (Ноо!)
419. "Күн туллубатах эбит,
420. Күһэнэ быстыбатах эбит
421. Ол да иһин үөһээни айыыларбыт
422. Айыы Дьансаар Тойон оҕонньор
423. Биһиги ыччаппытын
424. Сол курдук гыныахтаахтар этэ", — диэн
425. Оҕонньор киһи дьэ көңүл буолан,
426. Арыый аҕай "һуу" гынан,
427. Эмээхсинин бүөбөйдээн,
428. Сол курдук, кэтэһэн олорбуттар эбит.
429. (Ноо!)
430. Бу бириэмэлэр ааспыттарын кэннэ,
431. Ол курдук кэтэһэн олордохторуна,
432. Энискэннээх илин халлаан
433. Истиэнэтин аннын диэкиттэн
434. Илигириир тыал тыалыран
435. Илибирэтэн барбыта.
436. Сир үрдэ сиккиэрдэммитэ,
437. Дойду үрдэ холоруктамыта,
438. Хойут хойуккунан
439. Аҕыс ааннарын хаххалаабыта,
440. Түөрт үөдөннэрин бүөлээбитэ,
441. Тыһаҕас ынах саҕа тибиилэммитэ,
442. Бургунас ынах саҕа
443. Буотама* таас буркуннаммыта,
444. Сордон балык тахсан туһахха иннибитэ,
445. Куобах кыыл тууга киирбитэ,
446. Олус алдьархайдаах,
447. Аҕыс таталҕалаах
448. Ала дьалхаан холорук
449. Таһнары сатыылаабыта,
450. Түөрт түрүлүөкэлээх
451. Түтүм дьүккүөр холорук
452. Түһнэри сөрөөн тийээн кэлбитэ.
453. Туох ааттаах алдьархайа буоллаҕай диэн,
454. Оҕонньордоох эмээхсин
455. Таһырдыа сүүрэн тахсан көрбүттэрэ:
456. Тус илин диэкиттэн
457. Киэн халлаан аһаарын
458. Саба халыйар
459. Үс бастаах
460. Аалан Өксөкү
461. Көтөн түөллэн кэлэн,
462. Тоҕус тиити холбуу тардан,
463. Олороору гыммыта,

464. Кыайан уйбатағын,
465. Уонча тиити холбуу тардынан ылан,
466. Олоро түспүтүн,
467. Түтүм бараан төрөлүн,
468. Хаан чаҕаан сэбэрэтик
469. Өйдөөн дьүүллээн көрбүттэрэ:
470. Чаан олгуй саҕа төбөлөөх,
471. Чааскы айағын саҕа харахтаах,
472. Кырыылаах аалыы тумустаах,
473. Кырыйыы балаһа кынаттаах,
474. Тимир чыллырыыт түүлээх,
475. Өлөр өлүү абааһы көтөрө кэлэн,
476. Лөксөйөн олорор эбит.
477. (Ноо! Дьэ сүрдээх кыыл эбит!)
478. Ол олорон эрэ
479. Сахалыы сангалаах,
480. Киһилии кэпсэллээх
481. Киһи дьансайа олорбута эбитэ үһү.
482. (Бай!)
483. Өксөкү ырыата [Дара Буурай]:)
484. «Ээй даа, доҕор!
485. Сир Сабыйа Баай Тойон оҕонньор,
486. Тускулаах бэйэҕэр
487. Дорообуйа буоллунууй!
488. Хайа бэйэллээх киһи кэлэнгин,
489. Толоон хаба ортотуттан
490. Дорооболоон тонхойдун,
491. Баһыыбалаан матаннаатын диэнгин
492. Ыйытар буоларгын,
493. (Ноо!)
494. Били маары
495. Аллараа аҕыс биис ууһун
496. Алдьархайдаах атамаана
497. Буор Бурҕаалдьын Тойон оҕонньор
498. Аҕа курдук аҕалаахпын,
499. Бурҕаалдьын Хотун диэн
500. Ийэ курдук ийэлээхпин,
501. Албан аатын,
502. Сонун сураҕын кимий диэнгин
503. Ыйытар буолларгын, нокойум,
504. (Ноо!)
505. Таас Дьаантаар Дара Буурай диэн,
506. Албан ааппын,
507. Аҕыс дойдуга арангастабыттара буолуоҕа,
508. Тоҕус дойдум
509. Сул туоһугар кытта
510. Суруйбуттара буолуоҕа, нойоон.
511. Туох наадалаах буолангың,
512. Суол муннаан тоҕоостун,

513. Ыллык муннаан түбэстинг диэнгин
  514. Ыйытар буолларгын да, нойоон,
  515. Чэй эрэ, эһиги оҕоҕутун,
  516. Босхо хара тыаны
  517. Моойдоох* баһынан куотар
  518. Моҕул кугас аттаах
  519. Модун Эр Соҕотох диэн,
  520. Үөһээңни айыыларга
  521. Биһигини судулуун* суох оноттороору,
  522. Улуу бухатыыры оноро сыталлар.
  523. (Ноо!)
  524. Ийэлээх аҕа буоларгыт быһыытынан
  525. Үңсүү киллэрэ кэллим, нойон,
  526. Биһигини тыыппатын,
  527. Буруйа суох дьону
  528. Буруйдаабат буоллун,
  529. Айыыта суох дьону айыылаан,
  530. Олохпутун огдолутар-алдьатар буолбатыы.
  531. Чээй, быдан дьылга
  532. Быдалҕаннаах бырастыы!
  533. Эппит тылбын толорон
  534. Көрөөрүгүтүүй», — диэн баран,
  535. Тус илин диэкки
  536. Көтөн туолла турбута.
  537. (Ноо!)
  538. Ити кэнниттэн,
  539. Туох бэйэлээх эрдэттэн кэлэн,
  540. Тугу-тугу дьаабылыырый диэбит курдук,
-
541. Оҕонньордоох эмээхсин,
  542. Кыайан өйдөөбөккө,
  543. Тиэргэннэригэр тахсан,
  544. Оҕолорун кэтэһэ сылдыбыттара.
  545. Кэтэһэн-кэтэһэн,
. Кэлтэгэйдэрэ буолбутун кэннэ,
  547. Күүтэн-күүтэн,
  548. Күүстэрэ быстыбытын кэннэ,
  549. Анысханнаах арҕаа халлаан
  550. Алын кырыытын диэккитэн
  551. Хатарыылаах анныы тыаһын курдук,
  552. Хабырҕаччи сиэлэн кэлэн,
  553. Дьиэлэрин иннигэр тохтуу биэрбитигэр,
  554. Оҕонньордоох эмээхсин,
  555. Уолларын сураһаары,
  556. Ойон тахсыбыттара:
  557. Көрдөр харахтарын дьүккэтэ,
  558. Көтүлүннэр тиистэрин миилэтэ,
  559. Көмүрүйдэр сүрэхтэрин чопчута
  560. Илэ бэйэтинэн

561. Сигэ дьүһүнүнэн кэлэн турар эбит.
562. (Ноо!)
563. Били киһилэрин
564. Түтүм бараан дьүһүнүн.
565. Хаан чаҕаан сэбэрэтин
567. Өйдөөн дьүүллээн көрдөххө:
568. Түөрт кырыылаах
569. Ыстаал тимир куйахтаах киһи эбит,
570. Хастаабыт тиит курдук
571. Харылаах киһи эбит,
572. Суллаабыт тиит курдук
573. Сотолоох киһи эбит,
574. Аҕыс былас дарайар
575. Сарыннаах киһи эбит,
576. Бизэс былас
577. Бизэкэйэр бииллээх эбит
578. Маннык бэйэлээх
579. Айыы бухатыыра кэлэн
580. Кинилэр диэки
581. Тонхойон, бокулуоннаан туран,
582. Ийэлээх аҕатын диэки
583. Субу курдук диэн тойуктаах,
584. Сити курдук диэн кэпсэллээх
585. Буола турбута эбитэ үһү.
586. (Ноо! Дьэ, дьэ!)
587. (Модун Эр Соҕотох:)
588. «Дьэ-һэ!
589. Айан-дьайан үөскэппит,
590. Аар тойон аҕаккайым,
591. Иитэн-харайан үөскэппит
592. Күбэй хотун ийэккэйим,
593. Тускулаах бэйэҕитигэр
594. Тоҕус бокулуону ууран туран,
595. Доруобуйа буоллу-ун!
596. Ким киһи кэлэнгин
597. Кэпсэл кэпсээтинг диэн,
598. Кэлтэгэйдии санааман,
599. Төрөппүт уолгут
600. Босхо хара тыаны-ы
601. Моонньоох баһынан куотар
602. Моҕул кугас аттаах
603. Модун Эр Соҕотох диэннэр
604. Аат ингэрэн ыыттылар.
605. Чэй! Ээй!
606. Ийэлээх аҕам
607. Үтүө алгыскытын
608. Үрдүбэр сүктэринг,
609. Ааттаах алгыскытын
610. Санныбар сүктэринг,

611. Чэйин», — дии турбута.
612. (Ноо! Дьэ!)
613. Уол оҕо барахсаны
614. Сүүһүттэн сүүрбэ хамыйах хаан
615. Баһыллыар диэри,
616. Алларааттан алта хамыйах хаан
617. Баһыллыар диэри уоһуттан уураатылар.
618. Ол кэнниттэн
619. Уол киһини буоллабына,
620. Сур бөрө уорбатын суорғаннааннар,
621. Сырҕан эһэ тириитин сыттыктааннар,
622. Тэримэх кыыл тириитин тэллэхтээннэр,
623. Уол оҕолорун утутан кэбиспиттэр.
624. (Ноо!)
625. Оол утуйа сытаа эрэн,
626. Уугун быһыһынан иһиттэбинэ,
627. Абыс таталбалаах
628. Аан холорук
629. Таннары сатыылаата быһыылаах,
630. Ураһалара охто сыста,
631. Бағаналара байааттан ылла,
632. Кэмниэ кэнэбэс,
633. Хомнуо хойут
634. Туох эрэ айдаан буолбутугар
635. Уол киһи уһукта баттаан көрбүтэ:
636. Өлөр өлүү Өксөкү кыыла кэлэн,
637. Ураатын өнгөйөн олорор эбит.
638. Субу курдук диэн саңалаах,
639. Сити курдук диэн кэпсэллээх
640. Буола олорор эбит.
641. Бай, бу туох ааттаах үлүгэрэй [диэн],
642. Уол уһукта биэрэн
643. Оронугар олоро түһэр,
644. Олорон эрэ истибит.
645. (Таас Дьяантаар Дара Буурай:)
646. «Бай да, доҕор, диибин,
647. Босхо хара тыабын
648. Моойдоох баһынан куотар
649. Моҕул кугас аттаах
650. Модун Эр Соҕотох,
651. Аан дойдуну
652. Атахпынан аймаатым,
653. Улуу дойдуну
654. Тобукпунан соймоотум даҕаны-ы,
655. Эн курдук
656. Туруору уңуоһунан төрөл
657. Кирдьик даҕаны,
658. Көрбөтөх эбиппин, нойо-он!
659. Арбаһыттан тэһииннээх

660. Айыы хаан аймахтарын,
661. Кирдьик да,
662. Көмүскүөх киһи эбиккин, нойо-он!
663. Ол да буоллар
664. Туох наадалаах буолангын,
665. Сорук булан, тийэн кэлэнгин,
666. Айах атан амалайдыҥ диэнгин
667. Ыйытар буолларгы-ын,
668. Кыһынын сүгэ туттаран,
669. Мас кэттэриэххэ
670. Баһаам үчүгэй
671. Уолчаан эбиккин, нойоон,
672. (Ноо!)
673. Сайынын хотуур туттарыахха,
674. Хоһуун да үчүгэй уолчаан эбикки-ин.
675. Айыы Дьаҥсаар Тойон оҕонньор аҕалаах,
676. Айыына Сиэр Хотун эмээхсин ийэлээх
677. Тоҕус тутум сыһыахтаах
678. Туналыкаан Куону,
679. Күнүм кыһа күөгэрдирбин,
680. Сааратыаххар даҕаны
681. Саарбах үчүгэй киһи эбикки-ин.
682. Онон миэхэ бараҥнын,
683. Ол уолчаан буолангын,
684. Илин-кэлин сүүрэнгин,
685. Саататыаҥ буоллар,
686. Салгын куккун хаалларыабым, нойо-он.
687. Буолунар буолуммат тылгын
688. Этэ охсууй», — дии турбута.
689. (Ноо!)
690. Босхо хара тыаны
691. Моойдоох баһынан куотар
692. Моҕул кугас аттаах
693. Модун Эр Соҕотоҕу
694. Үйэтигэр кинини ким иннэ диэбитэ баарай,
695. Уохтаахтык өһүргэннэ,
696. Өһүргэммитин өһүлбэт киһи эбит,
697. Кыһырбытын кыйдаабат киһи эбит,
698. Ойон туран эккирээтэ,
699. Ураһатын күлүк өттүн
700. Көңүтэ көтөн,
701. Таһырдыа сулбу ойон тахсаатын кытта,
702. Анараа киһи баҕайыта
703. Тус хоту диэкки
704. Көтөн түөллэн ыраапыт эбит.
705. (Ок-сиэ! Куттанан барда быһыылаах.
706. Хайдах гынай?)
707. Кэнниттэн
708. Ыирилиир муос саатын ылан,

709. Ньылбы ойутан ылан
710. Кынгаан кыччайан,
711. Одуулаан оччойон туран эрэ,
712. Эримсэх кыыс оҕо иэмэҕин курдук
713. Таҥнары накырыйан кэлиэр диэри
714. Тиэрбэстии тардан туран,
715. Батаһыгар дылы маахтаан,
716. Кириһигэр дылы киэптээн туран эрэн,
717. Субу курдук диэн тойуктаах
718. Алгыы-силиэй турбут эбит.
719. (Модун Эр Соҕотох:)
720. «Дьэ-һэ-һэ!
721. Кимиэн-имиэн дойду
722. Киилэ киилэммитинг буолуоҕа,
723. Хамаан-имээн дойду
724. Хатынга хатыннаммытын буолуо,
725. Тумаан-имээн дойду
726. Туоһа туостаммытын буолуо,
727. Дьирибинэ балык
728. Сийин үөһэ силимнэммитинг буолуо,
729. Ала Туйгун аалан-куоһаан
730. Оҥорбута буолуо,
731. Кустук Кутурук
732. Куоһаан хатарбыта буолуоҕа.
733. Чэй-эй,
734. Абааһы уолун
735. Саахтыыр эмэхэтинэн түһэнгин,
736. Үрүн сүннүн батангин,
737. Аллараа дойдубар түһэнгин,
738. Төрөтөр одолоругар
739. Хара хапсыыр буола тураарый», — диэн баран,
740. (Ноо!)
741. Батаһыгар диэри маахтаан,
742. Кириһигэр диэри киэптээн,
743. Кинкиниир киэн халлаан диэкки
744. Ытан куугунатан кээспитэ,
745. Тоҕус уордаах этин сирдьиттэнэн,
746. Сааллар чаҕылҕан аргыстанан,
747. Холлоҕостоох уот буолан,
748. Үөһээ диэкки
749. Субурус гынан хаалбыта да,
750. Таппыта таппатаҕа биллибэт,
751. Сол курдук хаалан хаалбыта.
752. (Ноо!)
753. Ол кэннитэн
754. Босхо хара тыаны
755. Моойдоох баһынан куотар
756. Моҕул кугас аттаах
757. Модун Эр Соҕотох

758. Моџул кугас атын
759. Сыһыыттан сылгылаан,
760. Хонууттан хомуйан таһааран,
761. Аҕыс уостаах
762. Алтан сэргэтигэр,
763. Үс уостаах
764. Үрүн кемүс сэргэтигэр
765. Аҕыста аралдьыйан,
766. Тоџуста туомтаан,
767. Онуһун олбуйан
768. Тоџус хонук тухары
769. Чолоччу баайан кэбиспитэ,
770. Сиирэ астахха,
771. Симэһин тахсыбат буолтун кэннэ,
772. Хайа астахха,
773. Хаан тахсыбат буолтун кэннэ,
774. Ат сылгытын сиэтэн аҕалан,
775. Үс уостаах үрүн көмүс сэргэтигэр
776. Баайан туран эрэн,
777. Сүүрэр былыт
778. Сөрүөтүн сөрүөлээтэ,
779. Айыы былыт
780. Ынғыырын ынғыырдаата,
781. Курбуу-дьирбии холумун
782. Лиһигирэччи тардынна,
783. Күлэр уодьуганын
784. Көлөһөтүн булан
785. Көһнөрөн кэтэртэ.
786. Ол кэнниттэн
787. Харалдьыктан көппүт
788. Хара улардааҕар хапсаҕайдык
789. Ханка дьолуо ынғыырыгар
790. Хап-бааччы хатана түстэ,
791. Токутар улар курдук
792. Чоноччу олорон кэбистэ.
793. Ол кэннитэн
794. Оџонньор киһи кэнниттэн тахсан,
795. Тиэргэнигэр туран эрэ
796. Субу курдук диэн тойуктаах,
797. Сити курдук диэн кэпсэллээх,
798. Туман-туурай тойуктаах,
799. Кэри-буру кэпсэллээх,
800. Аан-дьаалы алгыстаах
801. Буола турбута эбитэ үһү.
802. (Ноо!)
803. (Сир Сабыяа Баай Тойон:)
804. «А-а-а!
805. Босхо хара тыаны
806. Моойдоох баһынан куотар

807. Моџул кугас аттаах
808. Модун Эр Соџотох
809. Оџолоотор оџокойум,
810. Бүөбэйдээтэр бүөбэйим,
811. Илин атаџын
812. Ибирэ суох буоллун,
813. Кэлин атаџын
814. Кэбирэ суох буоллунууй,
815. Саалаахтан самнаайаџын,
816. Охтоохтон охтоойоџун,
817. Сытыы тыллаах сынтарыйдын,
818. Хара харахтаах халбарыйдын.
819. Ээй, эй!
820. Аллараа дойдум
821. Алдьархайдаах атамаана
822. Таас Дьаантаар Аара Буурай
823. Үс дойду үрдүнэн
824. Үтүө аата
825. Үргүүк таба түүтэ буолан,
826. Үрэлийбит киһи буолар,
827. Бэркэ диэн сэрэнээр,
828. Өлөр-хаалар күнүк кэллэџинэ,
829. Үөһээ айыыларгын
830. Ынгырар буолаарый», — дии турбута.
831. (Ноо!)
832. Ол кэнниттэн
833. Куус гына кымньыылаан баран,
834. Бараары гыммыта,
835. Ат сылгыта
836. Тэлгэһэтин тула сүүрэ сылдьан,
837. Тоорт гына тыбыыра-тыбыыра,
838. Сири быһа табыйа-табыйа,
839. Баџаналыы тэбинэн
840. Тура биэрэн баран,
841. Киһилии кэпсэллээх,
842. Сахалыы сангалаах,
843. Туман туурай тойуктаах,
844. Ыыс быдаан ырыалаах,
845. Сан дьаарай сангалаах
846. Буола турбута эбитэ үһү.
847. (Ноо!)
848. (Ат ырыата:)
849. «Анньыһаџы,
850. Анньыһаџы!
851. Эминэ да, тугуйбуна да!
852. Тоџус уоммун туолуталаан,
853. Тонхойболуу кырдыахпар дылы,
854. Тойоммуна арџаһыгым тойонуга,
855. Аџыс уоммун туолуталаан,

856. Акыйбалы кырдыахпар дылы, баҕас,
857. Адарайдыыр арҕаһым аргыһыга
858. Миинниир диэтэх соноҕостой сылгыбына,
859. Этитэлиир эттиир нуурай тылланыкпын
860. Иккибинэн иэдэстэргэр
861. Ильдэ турар
862. Тэргэн куйаар кулгааххынан
863. Иститэлии сэргэҕэлээ.
864. Анныһаҕы,
865. Анныһаҕы,
866. Анныһаҕы!
867. Эминэ да тугуйбуна,
868. Барбыт бөҕө баһыллыбат,
869. Куоппут бөҕө сомсуллубат дойдутугар
870. Аҕыспына хараҕалаах
871. Аанныыр хайа
872. Суоллуур ийэни
873. Арҕастаары тураахтыыгын,
874. Тоҕуспуна тоҕойдордоох
875. Суоллуур ийэни
876. Тобулаары тураахтыыгын,
877. Чэйиий, нойоон,
878. Аанныыр ийэ дойдуларын
879. Алгыстарын ылыталаа.
880. Туруу дойдун
881. Тумаралыыр дьэлликпинэ,
882. Толоотторун иччилэрин
883. Тоһоҕолоох алгыстарын
884. Тоһолоххор илиниий.
885. Анныһаҕы,
886. Анныһаҕы,
887. Анныһаҕы!
888. Чэйиий, нойоон,
889. Минниир диэтэх
890. Соноҕостой сылгыбынан
891. Үллэр үйэм устатыгар
892. Үстүүр төгүл
893. Киһилии да кэпсэтэбин,
894. Сахалы да саҕарталыыр идэлээхпин.
895. Минниир диэтэх сылгыбынан
896. Туойарбына торҕо туурай хоһоонукпун
897. Тоҕус үттээх долоҕойгор
898. Чопчу тутар буолаахыйдаар,
899. Кэнэбэһин кэнэбэс да,
900. Сэрэнээхтээ-сэрэнээхтээ.
901. Анныһах,
902. Анныһаҕым,
903. Анныһаҕым.
904. Ытык тылбын ылынаарый,

905. Кэриэс тылбын кэһимээрийй,
906. Чэйийй», — дии турбута.
907. (Ноо!)
908. Ат сылгыта
909. Ити курдук саңарбытын
910. Кэлин өттүттэн
911. Өйдөөн-дьүүллээн арай санаабыта
912. Аал уотугар
913. Ас кээспэтэх эбит,
914. Күөх уотугар
915. Көйүү кымыһынан
916. Күөмэйдээбэтэх эбит.
917. Атыттан ойон түһэн,
918. Тобук түһэн олорон,
919. Күөх уотун
920. Көйүү кымыһынан күөмэйдээн,
921. Аал уотунан айахтаан
922. Субу курдук диэн тойуктаах олорбута үһү.
923. (Модун Эр Соҕотох:)
924. «Дьэ-һэ
925. Аал уотум иччитэ Ала Туйгун,
926. Бырдья бытык,
927. Сээркээн Сэһэн,
928. Кыһыл төбө,
929. Кырдьяҕас тойонум,
930. Этэр тылбын
931. Икки иэдэскэр
932. Ильдэ сылдыар
933. Истигэн сэргэх куйаар кулгааххынан
934. Истэ сэргэдэлээн турууй!
935. Өрбүт күөспүн
936. Үлүңнэрэн тоҕор буолаайабын!
937. Аал уотум,
938. Умуллар-сөҕүрүйэр диэни билбэккэ,
939. Өрүү күөдьүйэ убайа* тураарый!
940. Чэй эрэ!
941. Толугурдаах торбуйаҕы
942. Тонҕорон өдөрөр буолаайаҕын,
943. Тааҕалаах убаһам
944. Далыгар хахсык өлүү буолан хаптайбатын;
945. Кэнчээри ытчаппын тэкиһэ турууй,
946. Үс үйэ тухары
947. Үллэр дьолбут-соргубут
948. Өрөгөйдүү-үүнэ туруохтун,
949. Алаас эбэ хотунум
950. Алла таммалыы турар
951. Араҕас илгэтэ
952. Өрүү эчэйбити эмтии турдун,

953. Балдыбыты төннөрө,
954. Үтүөрдэ туруохтун!
955. Аан дойдум иччитэ,
956. Аан Алахсын Хотун эмээхсин,
957. Үтүө алгыскын
958. Үрдүбэр сүктэрэн көрүүххүн
959. Төһөлөөх буолуоҕай», — дии турбута.
960. (Ноо!)
961. Ол кэнниттэн
962. Өйдөөн-дьүүллээн көрбүтэ:
963. Абыс салаалаах
964. Аар хатын
965. Аллараа салаатын быһыттан
966. Саннын байаатыгар диэри түһэр
967. Арыы саһыл астаах
968. Эмээхсин дьахтар
969. Эмийин кэрэтигэр диэри
970. Быган тахсыбытын,
971. Сүүрэн тийэн,
972. Эмийиттэн икки төгүл
973. Эҕирийэн ылан баран,
974. Үсүһүн эҕирийээри гыммытын
975. Уолугуттан ылан тиэрэ анһан кэбистэ.
976. "Улуу хаарахан,
977. Обороро тоҕо кытаанаҕай", — диэтэ.
978. Ол кэнниттэн
979. Ханҕа дьолуо ынҕырыгар
980. Харалдыктан көппүт
981. Хара улардааҕар хапсаҕайдык
982. Хатана түһэн баран,
983. Токутар улар курдук
984. Чоноччу олорон кэбистэ,
985. Күлэр уодьуганын
986. Көлөһөтүн булан,
987. Көннөрү тутан,
988. Куус гына кымньылаан,
989. Уохтаахтык айаннаан киирэн барбыта.
990. (Ноо!)
991. Көңүтэ тэппитэ —
992. Күөл онно буолан чөнгөрүстүлэр,
993. Сыгынах мастары сыһа тэппитэ —
994. Сырҕан эһэ буолан сырсыбыттара,
995. Эмэх мастары эмтэритэ тэппитэ —
996. Эбээн эмээхситтэрэ буолан
997. Энэлиһэ хаалбыттара.
998. Ол курдук уохтаахтык айаннаан,
999. Тоҕус уордаах этин сирдьиттэнэн,
1000. Сааллар чаһылҕан арчыланан,
1001. Үүнэр мас таннары сыһыллар

1002. Айанын айаннабыта.